

Kjøbenhavn flæbe ved Forligsinstitutet, fordi Sagernes Mængde er saa overvældende, at der ikke er Tid til at anvende nogen Omhu paa Mæglingen, saa forekommer det mig, at det baade er rigtigst og skulde for lang Tid siden have fundet Sted, at Antallet af Forligskredsene i Kjøbenhavn var blevet forøget eller, hvad der maasse laa meget nærmere og var nemmere, at Forligskommissionen havde faaet Paaleg om at holde Møde flere Gange om Ugen og at anvende nogen mere Tid hver Gang til disse Møder end den, der nu anvendes, for at enhver enkelt Sag kunde blive behandlet med fornøden Omhu, og saaledes som Lovgivningen foreskriver, nemlig at Forligsmæglerne skulde anstrenge sig for at tilvejebringe mindelig Forlig mellem Parterne. Udenfor disse Betragtninger er der mig forøvrigt Intet bekendt, som kunde medføre en anden Opfattelse af dette Forhold, end den, der sandt Sted for 25 Aar siden, da det Forslag, som den Gang var stillet, misbilligedes fra alle Sider og allermeest fra deres Side, som nu synes at understøtte det. At Valget af Sagsførerne og Bestemmelsen af Antallet af disse nu for Regjeringen er bortfaldet, og at disse nu uhindret kunne slaa ned i store Flokke omkring i Landets Kredse uden der at finde synderlig Jøde, kan dog umulig i og for sig gjøre Sagsførerne mere kvalificerede til at udøve Virksomhed ved Forligsmægling, end de tidligere vare, og heller ikke fjerne den Uoverensstemmelse, der til Trods for Alt, hvad der theoretisk kan siges derimod, dog af Enhver vil føles at være imellem Forligsinstitutionen og Sagsførernæringen. At der nu skulde være opstaaet en særlig Trang hos Befolkningen til at benytte Sagsførerne som sine Fuldmægtige ved Forligsmægling, forekommer mig heller ikke at være rimeligt, efter at senere end den Tid, jeg sigter til, Forligskredsenes Antal her i Landet er blevet forøget, og det derved er blevet gjort Parterne lettere altid at møde til Forligsforhandlingen. Om der er flet noget særligt Fremskridt i Sagsførernes Dygtighed, deres Uddannelse, deres Lærdom osv., derom yttrede jeg allerede ved 1ste Behandling, hvad jeg havde at sige; jeg tror ikke, at der i den Henseende er gjort store Fremskridt. Jeg har tværtimod set, at Meget er flet, som jeg ikke egentlig kalder Fremskridt, det navnlig, at der hos flere og flere er opstaaet større Come og større Talentfuldhed i de saakaldte sorte Fortolkninger, som ere opfundne i Anledning af Grundloven, men som nu ogsaa synes at strække sig udover mangfoldige Love og Kontraktforhold osv., og derved forarsages, at Meget af, hvad der fra gammel Tid og bestandig har været anset for at være klart og at være afgjort, nu bliver tvivlsomt og omdisputerligt. Det er i Betænkningen sagt af den ærede Ordfører, og jeg har ogsaa hørt det fra andre Sider, at det skal være blevet fædvans-

mæssigt, at flere Medborgere, hvis Forretninger særlig gjøre det sandsynligt, at de skulde blive Sagsøgere eller Sagsøgte, holde faste Sagsførere til at gjøre rent i deres Kredit- og Debetkonti. Dette er meget muligt; men at disse ærede Medborgere derfor skulde fremfor Andre have den Befømmelighed eller Trang til den Befømmelighed, naar de ere sagsøgte, da at kunne lade deres Sagsførere møde for sig, synes dog egentlig ikke at være billigt, naar Modparten ikke er i Stand til at være lige saa heldig situeret, ikke er i Stand til at skaffe sig den samme Befømmelighed, og muligvis vilde netop derved den Sagsøgte hindres i at opnaa et Forlig, som han, naar han havde talt med eller mødt med vedkommende Modpart personlig, kunde have opnaaet. Men det er jo i alt Fald kun et meget ringe Antal, som der her kan være Tale om, ligesom det da heldigvis kun er en meget ringe Del af Befolkningen, der enten stadigt er Sagsøgere eller Sagsøgte; de Mænd, der saaledes holde faste Sagsførere, som de konsulere i alle deres Forretningsanliggender, ere for det Meste Sagsøgere. Jeg skal tillade mig her at indstøbe en Bemærkning, som der synes at være Anledning til, efter hvad der ogsaa i Begyndelsen af denne Forhandling fremkom, nemlig at det synes, at den høitærede Justitsminister og da ogsaa den høitærede Ordfører har en særlig Sympathi for Sagsøgerne, og at der særlig er lagt Vægt paa, at Sagsøgerne skulde kunne forfølge deres Ret med saa megen Hurtighed og saa megen Befømmelighed, som det er muligt. Jeg vil nu tilstaa, at jeg ser ikke i denne Hurtighed egentlig Blomsten af det, man skulde stræbe efter. Først og fremmest forekommer det mig, at man skulde søge at undgaa Processen, og det er det, som flet ved Forligsmæglingen, men som ganske vist ikke vil ske, jo hurtigere man gjør de Stadier, der skulde gennemløbes, før Processen begynder. Naar der saaledes er en vis Sympathi for at skaffe Sagsøgeren hurtigst mulig Fyldestgjørelse, da forudsætter det bestandig, at Sagsøgeren har Ret, men Sagsøgeren har ofte Uret. Det er ofte Uret, som Sagsøgeren forfølger, og selv om han havde Ret, saa kan jo den anden Part have en modstaaende Ret, som der skal sørges for. Naar jeg skulde have en Forudsympathi for nogen af Parterne, da vil den altid, før Processen begynder, gaa i Retning af Sagsøgte, fordi der altid ved den andens Villie eller hans ensidige Beslutning paaføres denne en Lidelse, et Onde, hvad enten det nu er forfylbt eller ikke, men mod dette Onde, denne Lidelse skal han beskyttes. Jeg har som sagt i det Hele taget ikke nogen Sympathi for procederende Parter, og jeg tror, at for det Meste have de begge to nogen Uret; fuld Ret har sjelden nogen af dem. Jeg tror, at det er sandt, hvad der er blevet skrevet, at fuld Retfærdighed tør Ingen af os enten paakalde eller kræve, og naar Sagsøgeren